

Monumentnummer*: 523374

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* 21 mei 2002
Kadaster deel/nr 82762/96

Woonplaats* Leeuwarden
Gemeente* Leeuwarden
Provincie* Fryslân

Locatiennaam Leeuwarden
Locatieomschrijving noord van Troelstraweg193, Buitengebied

Kadastrale gemeente* Leeuwarden
Sectie* D
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 8450

Omschrijving**

Inleiding

HEK, gelegen op een dam naar een weidegebied in het noordelijk buitengebied van Leeuwarden, aan de oude uitvalsweg naar Stiens en enkele honderden meters ten noorden van de boerderij Mr. P.J. Troelstraweg 193 waarvan het voorhuis en het hek aan de ingang van het erf eveneens beschermd zijn. Het alleenstaande hek is vrij zeker uit dezelfde tijd en door dezelfde opdrachtgever als genoemde boerderij geplaatst; het hek is nagenoeg identiek aan die op de erfgrens van de boerderij, alleen de vleugelstukken zijn anders. Het hek is in 1889 mogelijk naar ontwerp van Hendrik Kramer gemaakt in Neo-Renaissancestijl. Aan het einde van de negentiende eeuw liet de boerenfamilie Wassenaar drie grote en buitengewoon representatieve boerderijen links en rechts van de oude Middelzeedijk bouwen. Rechts, nabij Jelsum zijn dat Vijverzathe en Haskerzathe op het oude (beide eveneens beschermd) en links, halfweg Leeuwarden-Jelsum een naamloze op het nieuwe land. Het waren en zijn indrukwekkende boerderijen. Omstreeks 1900 schreef de reiziger Jacob Hepkema in zijn Eenvoudige Memories: "Het eerste deel van onzen weg in de open ruimte voert ons nog door greiden, waar het excellerende Friesche rundvee bewonderd kan worden; gelijk men hier tevens ziet eenige boerderijen van den eersten rang, zooals men die in gansch Friesland niet bij en naast elkander zal terugvinden; ze zijn der bezichtiging overwaard, bovenal den vreemdeling aanbevolen, voor wien ze de aantrekkelijkheid van 't nieuwe bezitten, zo wat den bouw als de indeeling betreft". Het losstaande hek, een representatieve 'homei' of 'hamei', toont aan dat de allure zelfs bij een entree van een stuk land werd voortgezet. Het beantwoordt niet aan de agrarische traditie van eenvoudige, houten boerenhekken, evenmin als het voorhuis van genoemde

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

boerderij.

Omschrijving

Groot ijzeren HEK op een verharde dam naar een weidegebied. De zware gietijzeren penanten lijken gevormd als fasces, roedenbundels, maar het zijn kolommen met twee gegroefde registers die door meerledige bolle banden worden afgegrensd, vrij vlakke basementen en kopstukken hebben en bekroond worden door meervoudig geprofileerde pinakels. Aan de penanten zijn gebogen smeedijzeren draaihekkens verbonden en vleugelstukken waarvan de zuidelijke de oorspronkelijke gebogen vorm nog heeft en de noordelijke vervangen is door een scheefstaand eenvoudig spijlenhek. Zowel de draaihekkens als de vleugelstukken hebben een constructie van smeedijzeren spijlen tussen liggers, verstevigd door een diagonale verbinding.

WAARDERING

Het ijzeren hek op de dam naar het weidegebied is cultuurhistorisch, architectuurhistorisch en landschappelijk van algemeen belang vanwege:

- de sociaal-economische uitdrukking van representatie van de welstand in de veehouderij;
- de uitzonderlijke waarde van de esthetische ambitie van het ontwerp in Neo-Renaissancestijl;
- de redelijke mate van gaafheid;
- de hoge mate van zeldzaamheid;
- de opmerkelijke ligging in de landschappelijke omgeving en uitzonderlijke plaats op een dam naar het weidegebied.

Hoofdcategorie

Voorwerpen op pleinen en dergelijke

Subcategorie

Erfscheidings(D)

Functie

Toegangshek

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument